

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társ szerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A néppárt politikája.

A jelszavak korában, midőn az emberek nem a komoly és alapos kutatás eredményei vezetnek és irányítják a felfogás, a tudományos és politikai gondolkodás kialakulásában, hanem felszínre vetett frázisok, melyekhez a sajtó és a szóbeszéd gyűlöletes fogalmakat kötött, nehéz érvényesülnie mindenkinek, a ki az igazság szolgálatába állott.

A tömeg közé dobott jelszavak erejével mesterséges elszigetelési műveletet folytatnak ma egyesek és pártok ellen, mihelyt azok olyan törekvéseket nyilvánítanak, melyek akár egyes osztályok, akár egyes klikkek önzésének megtörésére irányulnak.

A jelszavakkal való támadás igazságtalanságaiból egy pártnak sem jut ki annyi, mint éppen a néppártnak. Reakciós, klerikális, felekezeti, aulikus s más hasonló címeket kapott és kap nap-nap után s mindig találkoznak rövid látású emberek, a kik azt a gyűlöletes szint, melyben a néppártot ezek a jelszavak feltüntetik, a saját szemhatáruk körébe vonják s azzal festik meg magoknak a néppártról vallott politikai felfogásuk képét.

Igazság szerint pedig úgy áll a dolog,

hogy a néppárt, mint keresztény alapon álló párt, az *egyetemes jólétet* vallja programjának s azért sem reakciós, sem klerikális, sem felekezeti, sem aulikus nem lehet.

Az egyetemes jólét politikája egy olyan irány, mely felé az egész emberiség tart. Lassú ez a haladás, egyes nemzeteknél alig vehető észre, sőt némely országban, mint a minő például Franciaország inkább a legszélsőbb radikalizmus irányára uralkodik az ő sajtószertű partikularizmusának összes célzataival, mégis ez csak ideiglenes jelenség, melynek eltünése után ott is az egyetemes jólét irányára, a keresztény politika jut uralomra.

Megpróbáltak az államok már különféle rendszereket. Űztek veszteglő konzervatív politikát, mely osztályérdekeket szolgált, Űztek haladó konzervatív politikát, mely szintén nem volt alkalmas a nagy társadalmi és gazdasági ellentétek kiegyenlítésére. Folytattak mérsékelt, majd pedig szélsőségekbe átmenő liberális politikát, mely azonban a politikai és gazdasági válságok egész sorát idézte elő.

Nálunk a veszteglő konzervatív politika már a múlt század 40-es éveiben csődött mondott. A haladó konzervatív politikával meg már nem is kísérleteztek, mert ennek a politikának más országok-

ban, különösen a német birodalomban vallott kudarca után politikusaink belátták, hogy az egyoldalú konzervatív programnak a haladás sodrába való beállításából folytonos érdekösszeütközések keletkeznek.

Annál kedveltebb lett azonban nálunk a liberális alapon űzött politika, mely ha nem is csapott át a radikalizmus szélsőségeibe, de kacérkodott és érintkezett vele számtalanszor.

Ma már ez a rendszer is a csőd szélén áll. Vannak ugyan még hívei az országban, sőt a koalíció két pártjának a függetlenségi és az alkotmány pártnak nagy része még ma is liberális alapra épített országpolitikát akar folytatni s minthogy ez ellen maga a haladó élet nap-nap után tiltakozik, azt az egész haragot, ellenszenvet és gyűlöletet, melyet a tehetetlenségre kárhóztatott ember érezni szokott, rázúdítják a néppártra, mely az ő egyetemes politikájával a haladásnak biztos alapjait szolgáltatja a nemzet minden rétege számára.

Nincs a liberális korszaknak egyetlen egy törvényalkotása sem, melyet az egyetemes jólét szempontjából teljesen átalkítani nem kellene. Adótörvényünk reformra szorult, mert aránytalanul nyomta az adózó kis existenciát. Ipartörvényünk

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Petőfi háza.

— Irta: Szávay Gyula. —

Petőfi Sándorról mit kell hallanom:
Házat vett magának a Bajza-uton!
S miket életében eladogatott,
Visszavált most minden bütödarabot!

Már saját házába be is költözött,
S él vígan a többi háziúr között;
És ha nem nagytitka a terefere:
Endrődi, Ferenczi a házmestere.

Sőt olyan jól mennek úri dolgai:
Lakója is van már s hozzá Jókai...
Elpattan a lanton, ezt hallva, a hír,
Petőfi Sándor és pesti háziúr!

„Költő és sorsharag” visszázott sora,
„Egy gondolat” s mellé — házbéruzsora;
Hiszen könnyelmű volt mindig a fiú,
De most venni házat? S Pesten? — isszonyú!

S már ezer bocsánat, egyet kérdezek:
Ki adta a pénzt rá? Mely szövetséget?
Csak nem akarja tán kiszépiteni,
Hogy a kiadói, a költeményei?

S hurcolkodni télen? Hát ez is lehet?
Vagy nem hurcolkodott, míg élt, eleget?
Ezer ilyen kérdés, s nincs rá felelet,
Legfőleg az ismert kényelemszeretet.

Furcsa kis eset ez! és már az igaz,
Ha nagy ember botlik, nagyot botlik az.
De megjön bűjtje, megjön, türelem,
Mert a rózsza mellett túska is terem.

És jön még majd ő is, hogy a túska szúr,
S panaszkodik, mint a többi háziúr,
De már akkor késő, lágy szív nen akad,
Nem sajnálják ma a háziurakat!

Ott a Dunaparton, a hídhöz közel,
Állását is — kérdés — nem veszté-e el?
Azt a jó állást, hol mindig szívtalt
S egyrégebben egyég — a „Talpra magyar” t.

Ki a zsarnoklást, mint ő, úgy megszoká,
Kérdés, kibírja-e más véle séd?
Már erre fogadni magam son merek,
Jókai és Bajza nem oly emberek.

Jókai és Bajza... jó egy gondolat:
Petőfi Sándorral egy fedél alatt.
Hanem — nekem most a vér fejembe száll:
S gyanítani kezdem, hogy is áll a bál.

Pajtások, vigyázat! Gyanus a dolog,
Meg is mondom nektek, a mit gondolok.
Ő most megjelenik — berendezkedik —
Jókai és Bajza már körülveszik.

Hogy semmi se késsék növelni a bajt,
Most még Csokonait veszi oda majd,
Ha jön aztán Tompa, Czuczor, Vajda, Pákh,
Oda lesz a módi s az lesz a valódi
Petőfi Társaság!

Szeretnék meghalni.

(Febr. 27. emlékére.)

Irta: Kecskeméthy Mici.

Virág nyílásakor szeretnék meghalni,
Verőfényes szép tavaszi napon.
Jobb lenne a rideg élettől megélni,
S pihenni az üde virágokon.

Hogy miért öhvjtok tavasszal meghalni?
Még kérdezed te szívtelen élet!
Nyujtassz nekem virágot, engedsz remélni;
Hogy jó majd egy verőfényes élet?

Nem! Nem biztatsz! Nem is nyujthatsz soha vigaszt,
Nem értheted, hogy mi a szenvedés.
Mosolygásod két szememből könnyet fakaszt!
Óh mily édes lenne a pihenés!

S bár milliók szívéből vagy megalkotva
Kihalt belőled minden érzelem!
Számomra nem élsz többé, meg vagy már halva,
Mert az én szívem nem érzéktelen!

fosztogató rendszere ellen magának a kormánynak kellett sorompóba lépni s nagymérvű állami támogatással a kis iparnak védelmet és segítséget nyújtani. Mezőgazdasági törvényeink hiányossága miatt az ország számos védékén nagyszabású népmentő akciót kellett indítani. A szabad forgalom elvét ki kellett emelni sarkaiból a létminimum biztosításával. Egyházpolitikai törvényhozásunk radikalizmusa elé gátat kellett vetnünk, egyenesen az ország *nemzeti jellege* érdekében. Közoktatásügyi politikánkat a sovínizmus szélsőségeitől a megértő munkálkodás békés útjaira kellett terelnünk. Közigazgatásunk reformja két irányban is szükségessé vált: új védőművekkel kellett körülvenni az önkormányzati jogkört és purifikálni kellett s kell is még a tisztviselői státust.

Átmehetnénk így az igazságügyi térre is, ott is az egyetemes népjólét szempontja a leggyökeresebb reformokat teszi szükségessé.

Igen, de azt látjuk, hogy a hol az egyetemes népjólét érdekei a liberalizmus törvényalkotásainak megdöntését vagy javítását sürgetik, ott a néppárt azonnal megjelenik és az első sorokban harcol, mert az ő politikája nem klerikális, nem aulikus, de nem is egyoldalú konzervatív, annál kevésbé liberális, hanem *egyetemes néppolitika*.

Kedvez ez a politika azoknak az érdekeknek, a melyeket konzerválni kell, minők a vallás, az erkölcs, a vagyon, szabadság, hazaszeretet; kedvez azoknak is, melyeket előbbre kell vinni, milyenek a szellemi és anyagi jólét, az állami és nemzeti önállóság, az egyéni és társadalmi egyenjogúság és egyenlőség. Minden társadalmi rétegre kiterjeszkedik, az osztályérdekeknek a közjával való összeegyeztetésén fáradozik.

Olyan ez a politika, mint maga a kereszténység. Egyetemes üdve az emberi

társadalomnak, még azoké is, a kik a körén kívül állanak.

Farsang után. A nyitrai publikum kivette részét a farsangból. A mit már hosszabb idő óta előre lehetett látni, az évről-évre határozottabb alakot kezd ölteni. A farsangi bálók Nyitrán áttérrelődnek az egyetek körébe s ott folynak le. A hány mulatság volt itt a saison folyamán, azt mind egytől-egyig egyetek és körök rendezték. Előjárt ebben a katolikus kör, mely három táncvigalommal vett részt a farsangi mulatozásban. Bemutatkozott pedig ezen a téren most először a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület, melynek f. hó 20-án rendezett bálja látogatottság tekintetében a saison összes itteni vigalmait felülmulata. Nem maradtak adósok Terpsichore gráciáinak a keresztény szociális egyesület és a kath. legényegylet sem, melyek első sorban tagjaik szórakoztatására rendeztek mulatságokat. Az a körülmény, hogy a bálozni szerető közönséget kizárólag az egyesületek és körök vonják be a mulatság szférájába, némi korlátot szab a fényűzés és költségeknek s társadalmi és közgazdasági, de bizonyára erkölcsi szempontból is, már ezt is eredménynek kell tartanunk. Mert ha már nem lehet kiküszöbölni a bálozást, legalább tereltessek az háziasabb jellegű mederbe s a kiadások mérséklésével válják elviselhetőbbé a jókedv és a magát mutogató hiúság adója.

Pénzintézetek 1908-ban.

A nyitrai pénzintézetek január és február hónapokban tartották meg rendes évi közgyűléseit s ez alkalomból kimerítő jelentésekben számoltak be az 1908-iki üzleti évről.

Legrégibb pénzintézetünk a *Nyitrai Takarékpénztár* a közgyűlés elé terjesztett évi jelentésében mindenképp elhunyt jogtanácsosát Sándor Pált parentálja el, a ki két évtizedet meghaladó időn át lankadatlan szorgalommal szolgálta az intézetet, a miért emléke megörökített a közgyűlés jegyzőkönyvében. Özvegyének az intézet 1909-ik évre 600 kor. kegydíjat engedélyezett.

Az 1908-ik év üzleti eredménye az 1909-iki év eredményétől lényegesen el nem tér, jóllehet az értékpapiroknál tapasztalt árfolyam-csökkenés közel 10,000 kor. veszteséget okozott.

Leírásokra 12,762 koronát kellett fordítani, mely összeg, tekintve az intézet hatalmas, 7 millió koronára rúgó forralmát — csak a váltó-

tárcában 1.885,833 kor., jelzálog-kölcsönökben pedig 3.445,881 koronát forgatott — nem mondható nagyoknak s körültekintő, gondos vezetésről tesz bizonyosságot.

De aztán az a vezetés talán túlságosan is is körültekintő. Úgy vagyunk ezzel a pénzintézetünkkel, mint a tiszai Alföld öreg, jómódú gazdája az ő birtokával. Nógatják az öreget, hogy elkélne a birtokon egy kis újabb divatú gazdálkodás, melyekben szántó eke, új termelési ágak meghonosítása, gépek, hasznosabb gazdasági összeköttetések, de az öreg nem hajt az ilyenekre, megterem az ő földjén úgy is annyi, a mennyiből gondtalanul élhet, sőt még gazdagodhatik is.

Egyetlen újabb vállalkozása az intézetnek a nyitrai közraktár, melyet néhány év előtt létesített. Pedig számos más közgazdasági ág is van, melyeket az intézet az ő nagy pénzerejével — betéteinek az összege 6.335,435 koronára rúg — sikeresen felkarolhatott volna. Ilyen például a parcellázás. Bár mi nem helyesljük azt a manipulációt, melyet a különféle bankok a parcellázással üznek s folyton sürgetjük és kívánjuk, hogy a birtokok parcellázása a kis emberek érdekeinek szigorú figyelembe vételével állami ellenőrzés mellett s állami támogatással történjék, mégis ha egyszer szabadon úzik a különféle bankok a parcellázási műveleteket, nem látjuk be, miért kellett ezen célból itt Nyitrán egy külön banknak létesülnie, miért nem vették kezükbe ezt a gazdasági akciót régebb pénzintézeteink s ezek közt első sorban a takarékpénztár, melyet az ő pénzösszege arra képesített volna, hogy ezt a fontos gazdasági műveletet a kis gazdákra nézve előnyösebb alapon eszközölje.

A mérleg szerinti 71,436 kor. tiszta nyereségből az igazgatóság tagjainak és a tisztviselőknek — beleszámítva a szeredi fiókintézet igazgatóságát és tisztviselőit is — jutalekul 12,164 koronát, a felügyelő-bizottság tiszteldija címén 1200 koronát, a részvényesek osztalékául 54,000 koronát állapított meg a közgyűlés, 36 koronát számítva egy-egy részvény után, a mi 18%-nak felel meg.

A rendes tartalékalap kiegészítésére mindössze csak 1450 koronát fordítottak, így is az alap már 295,000 koronára emelkedett fel. Jótékonyaságra az intézet a tiszta nyereségből 822 kor. 36 fillért utalványozott ki.

Szerényebb keretek között, de nagy mozgékonyasággal működik a *Nyitrai Népbank*, mely az ez évi közgyűlésen ülte meg negyven éves jubileumát.

Ezt a jó hírű pénzintézetet 1868-ban ala-

*Virág nyilásakor szeretnék meghalni,
Virág a földön nem jutott nekem!
Legülőbb síromon hagyd őket pompázni,
Engedd szírem közéljök temetnem.*

Titkos álarcos bál Nyitrán!

Hol maradt a rendőrség!

III.

No de most már végre észrevettem, mennyit fecsegek itt önfeledten. Egészen más dolgot kell elmondanom, mert ide ül a nyújtózó unalom!

Nemrég történt, ide jöttem, mert hisz ideálom, farsangidőn jól mulatni, akármelyik bálon.

Megszállottam a Pitzerbe, finom szobát adtak s az ágyamba már jól ismert állatkákat raktak. De én bizony az ágyamba bele sem feküdtem, és a kedves állatkákat a szomszédba küldtem.

Behívtam a szobacicut, — új jé — öreg macska, — mint a házi szarka úgy ugrál, és olyan csacska. Megkérdeztem tőle barátságos jó kedélylyel, hol lehetne jól mulatni, s vígan egész éjjel? Kitérte — oh nem kebelét — csak a rancos nagy kezét; megértettem, s beletettem a nyelvmegoldás szerét.

Belesugott a fülembe nagy titkosan valamit. Alig hallottam, de mégis megértettem szavait. Ál-

arcos bál van ma Nyitrán, hisz ez pompás, kitűnő! Sokan lesznek és közöttük okvetlen lesz csinos nő! Mindjárt két ruhát vettem föl, dominót és harlekint, ha szükséges az egyiket letehessem odakint. Megrendeltem egy fiakkert, Szabót, Kirchnert, Dánielt, és csakugyan már egy óra mulva adott életjelt. Nem hiába várokztam. Olcsóbb lett. Csak 5 forint. Ez a taksa most, — ugymond — a nyitrai szokás szerint.

Beléptem a dominómban, kezemben a meghívóm van, s legyező, — fogadott már az ajtóban két álarcos egész józan — rendező. Átvettek a meghívómat, s észrevették, milyen kicsi a kezem, egyik mindjárt karját nyújtja, s mondja: én bevezetem. Tessei Nagysád besétálni mond és kérdi kecsesen: hol parancsol helyet foglalni, s én mindjárt megkeresem. Azt feleltem: köszönöm ne fáradjon, fölösleges; férjem mindjárt itt lesz és engem azonnal felkeres.

Erre rögtön elfüstölgött az én gavallérom, és én magamra maradva elértem a céloim. Mindnyájan nőnek tarottak, s többször körülvettek, nem-e jönnének nyomára egy csinos grizettnek!

Igy azután mindnyájukat jól megfigyelhettem, s egyiknél, másiknál még bizalmat is keltettem.

Büszkén lépdelt az oroszlán, már öszülő sörénnyel, akárcsak egy volt főispán, a kellő feszes-

séggel. Körülötte hajlonganak mindenféle állatok, a melyekről alarc nélkül jót nem igen mondhatok.

Az egyik mint kakas van itt, taréja már lekonyult, kappanhangon kukorékol, nyugdíjában meglapult.

A másik a gólyamadár, cingár, sovány a szegény, nem is kepel már többé odafönn a vármegyén.

A harmadik rókaképu, hallgatódzva kuntorog, mindig oda hajol, honnét neki a manna potyog.

A negyedik dühös medve, mint egy kormánybiztos, kinek nemcsak a bundája, egyebe is piszkos.

Az ötödik Szentgyörgy sárkány, csillaggal cifrázva, s a nadrágja bank alapon fel van parcellázva.

A hatodik hyenának van felöltözködve, csontokat is exequálni volt és lesz az üdve.

A hetedik kettős állat, pulyka is, meg páva, bosszankodik, s fújja magát, mert már le van járva.

A nyolcadik egy vékony tót, cselszövényes, furfangos, azt irtak fel a hátára, lassu víz, de partot mos.

A kilencedik egy kuruc, de már régen labanc lett, harcban esett el egy derék őse Artur, Csáuy mellett.

pitotta Proksch András volt katonai sebész több nyitrai polgár közreműködésével, a kik közül még életben vannak *Riszner Károly, Paschek Viktor, Mész Rezső és Friedländer Jakab*. A bank mint „Segélyző egylet” alakult meg s 1868. szept. 27-én tartotta első közgyűlését, melyen a jegyzőkönyvet *Gutvill Adolf* vezette, a ki 1877 óta az intézet főkönyvelője.

A bank 1 koronás betétekből létesült s ezen betétek birtokosai voltak egyedül jogosítva hiteltre igényt tartani. Az egylet 1871-ben „Nyitrai kölcsönös segélyző egylet, mint Népbank” cím alatt hitelintézetté alakul át, versenyre kél a helybeli és vidéki pénzintézetekkel s versenyképességét fényesen bizonyítja be, a mit főképp a *kegyes alapítványi* betéteknek s vezetői szorgalmának köszönhetett.

Az 1892-ik évben a 2000 drb. 100 kor. névértékű részvény 1000 drb. 200 koronás részvényre cseréltetett ki s az intézet a mai címét: „Nyitrai Népbank mint részvénytársaság” nyerte. Jelenlegi vezérigazgatója *Rasskó Timót*, a ki 1877 óta szolgálja az intézetet s a kit érdemei jutalmul 1908 dec. 23-án egyhangulag állítottak az intézet élére.

A bank mérlegei a takarékbetétek és ezek arányában az üzleti eredmények folytonos emelkedését mutatják. A betétek állaga 1903-ban 1,896,879 kor. volt, 1908-ban pedig ez a szám már 2,617,247-re emelkedik, a szaporulat tehát 720,368 kor. Az 1908-iki nyeresemény pedig az 1903-iki nyereseményhez képest 15,909 kor. emelkedést tüntet fel. Ehez képest az osztalék is nagyobbodott 5 százalékkal résszvényenkint s jelenleg *12%-ra megy fel*.

A tartalékalap 115,000 koronára egészítettet ki s így most már ez az alap is arányosan fedezi az intézetnek azt a forgalmát, mely a kockázat eshetőségeinek van kitéve. A forgalomnak ezen ágában 1031 kor. került leírásra. Ez egy potom összeg, mely az intézet pénzületi szerencséjének, vagy inkább talán rendkívül ügyes és óvatos vezetésének szembeszökő jele.

Ha még megemlíjtük, hogy a Nyitrai Népbank váltóforgalma 3,703,503 koronára rúgott s majdnem két millióval meghaladta a Nyitrai Takarékpénztár váltóforgalmát; jelzálogkölcse pedig 3,117,069 koronát tett ki s alig 300,000 koronával maradt alatta a takarékpénztár jelzálogos kölcsöneinek, eléggé megvilágítottuk azt a gyors haladást, melyet az intézet a pénzüvilágban már eddig elért.

Meg kell itt jegyeznünk, hogy sem az eddig mondottakban, sem az ezután mondandókban a pénzintézeteknek reklámot csinálni nem akarunk.

Vannak még közöttük kisebb-nagyobb csacsik, szamarak, s mindenféle színű, tollu, sipegő jó madarak.

Voltak nők is, de csak kevés, s mind nagyon csendes, szerény, ezért udvarlásommal hasztalan kísérleteztem.

Oda mentem, hol leginkább rajzott az állatcsoport, megpróbálom incselkedni, de nem verek föl nagy port.

Azt sugtam az oroszlanak: „Oh pusztak nagy királya, ugye megható, milyen kitartó a régi gárda?” Megvan ennek a nagy oka, felelte az oroszlan, — mind azt hiszi, nemsokára újra leszek főispán!

Kodácsoltam a kakasra, s azt kérdeztem tőle, mi az oka, hogy semmit sem hallani felőle? Azt felelte: „Csak türelem, felébred a fáma, ha én leszek nemsokára megyém főispánja!”

Odaléptem a sárkányhoz s ezt sugtam a fülébe: „Merre földön parcellázol, és bujkálsz a fenébe?” No csak lassan, — sziszegte ő — ma-holnap megvirrad ám, megérzed a körmeim, ha én leszek a főispán!”

Beleböktem a medvébe, — jó vastag a bőre, — s azt kérdeztem: „No te nagy bocs, hol jársz az erdőre?” Ezt morogta: „Osztak földön tartogatom az irhám, de remélem visszajövök ide mint új főispán!”

Meggyőződésünk szerint a hitel-politikának, ha az a kis existenciákra nézve üdvös befolyást akar gyakorolni, a szövetkezeti térre kell áttérnie. Indokolt ennek a felfogásnak a hangsúlyozása főképp egy olyan vidéki gócpontban, mint a minő Nyitra, a hol a kisiparosok és kiskereskedők alkotják a gazdasági forgalom tengelyét, a kiknek a mi pénzintézeteink egytől-egyig drágák. Ugyanezt kell állítanunk a vidék kisgazdáira való tekintettel is.

S azért, midőn pénzintézeteink működésének néhány sornyi teret szánunk, egyszerűen csak rá akarunk mutatni arra a tevékenységre, melyet ezek az intézetek, mint a hitelezetnek ezidő szerint még főtényezői, kifejtének. Nagy tanulság rejlik ebben a tevékenységben és az elért eredményekben arra a szervezkedésre nézve, mely a szövetkezeti hitel műveit hivatva lesz létesíteni.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Budapest, 1909. február 18.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A közel multban értesítettem, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet az általa létesítendő gr. Károlyi Sándor segítőalap szabályrendelet-tervezetének megállapítására a vidéki szövetkezetek 10 elnökét értekezletre kivta össze, mely ma tartatott meg a központ Baross-utcai palotájának tanácstermében. Az értekezleten, Seidl Ambrus min. tanácsos vezérigazgató elnökölt, és nyolc szövetkezetnek képviselői vettek benne részt.

A vezérigazgató röviden vázolta az alapítás történetét s felkérte a jelenlevőket, hogy a bemutatott tervezetről általánosságban nyilatkozzanak.

Bernáth Győző a csornoki szövetkezet nevében örömmel üdvözölte a tervezetet, mert abban egy oly szervnek kiépítését látja, a mely alkalmas arra, hogy a vidéki szövetkezetek vezetői a központtal intenzívebb érintkezésbe léphetnek, de főleg, mert abban egy általános kivánalomnak a teljes nyugdíj ellátási intézménynek előhírnökét látja. Felkérte a vezérigazgató urat s jelenlevő munkatársait, hogy ezt az eszmét ne ejtsék el, hanem támogassák annyi jóakarattal, mint más ügyeinket.

Seidl Ambrus vezérigazgató köszönettel vette a megnyilatkozó bizalmat s megígérte, hogy mi-helyt a viszonyok lehetővé teszik, a kezdeményezés munkálatait fogantatba fogják venni.

A részletes tárgyalásnál az 1-ső pontnak azon intézkedése keltett nagyobb vitát, mely

Pávattal csiklandtam meg — a pulykának az orrát, kérdve halkan: „Nagy férfiu, Duczi téged mikor lát?” Ezt dünnyögte: „Megbuktatom és tárcáját átveszem, és magamat ide újra főispánná nevezem!”

Óvatosan közeledtem a vén hyénához, s azt kérdeztem: „Hát Nagyságod Szolnokról mi jót hoz?” Fogcsikorogva felelt: „Vigyázz, te adózó pára, jön még idő, s eljövök mint főispán Nyitára!”

Leültem a kuruc mellé: „Édes kedves Tubicám, — sugom neki, mondd csak, van-e jó lakásod itt Nyitrán?” Mosolyogva válaszolta: „Most még csak megjárja, de ha főispán leszek, itt annak sem lesz párja!”

Épen felénk közeledett vánszorogva a gólya, hozzáléptem, s azt kérdeztem: „Kivel álljak szóba?” Így kelepelt választ vissza: „Most nem tudom igazán, de jövőre csak velem, mert én leszek az alispán!”

Meghallotta ezt a róka, s rögtön hozzám sompolygott és ezt fujta: „Üres beszéd, nem használ itt a complot, nem ülhet itt a gólya az alispáni széken, mert nekem ígérte oda már mindenki régen.”

(Folyt. köv.)

szerint a tervezet az ösztöndíjakban csak a fiugyermekeket óhajtja részesíteni.

Az értekezlet tagjai túlnyomó részben annak a véleménynek adtak kifejezést, hogy a leánygyermek is részesíthető legyen az ösztöndíjakban. Ámde mi történt?

Felelemkedett egy méltóságos úr, s megható hangon ecsetelte, hogy Budapesten a képzett leányok száza lesnek a férfiaknak való foglalkozásra s meddő küzdelem után erkölcsaik adják meg az árát — törekvéseiknek. A szövetkezetek tehát ne nyujtsanak módot a női „proletárok” neveléséhez.

A bizottság nézete „méltóságosan” megváltozott, hiába érvelt nyomosan a csornoki elnök azzal, hogy éppen a szegény szülőknek kell leánygyermeküket önálló keresetre képesíttetni, s ha azok az értelmi pályákon nem kapnak alkalmazást, akkor elvégre cselédsorba kell állaniok, a hol az erkölcsaik épenséggel nincsenek jobban megvédve, mint az értelmi pályákon.

Ezután már gyors tempóban állapították meg a szövetkezetek hozzájárulási módozatait, s a kezelés, a segélyek és ösztöndíjak arányát, szóval az egész ügyvitelt s pont 12 óraker ismét széjjel osztottak az ország minden részébe.

Levelező.

Nyitrai gazda-táncestély.

— Saját tudósítónktól. —

Még fülemben cseng a zene utolsó akkordja, még szemem előtt lebegnek a rithmikusan tova lejtő párok, mikor most délelőtt fel tizkor ide ülök íróasztalomhoz, hogy az egy órával ezelőtt véget ért gazda-táncestélyről leadjam jelentésemet. Még magam előtt látom a táncról kipirosodott bájos leányarcok vidám mosolyát, a táncosok frakkos alakjait; még most is oda képzelem magam abba a tündérvilágba, melyet a rendezőség varázsolt ide folyó hó huszadikának éjjelére.

A nyitrai megyei gazdasági egyesület kebeléből alakult az a bizottság, mely határt nem ismerő fáradozásával, igazi magyar gavallériával oly mulatságot teremtett, amilyen emberemlékezet óta nem volt Nyitrán.

Kilenc óra körül kezdett egybegyűlni a mulatság fényes közönsége. A fenyőillattal borított díszes táncterem ajtajánál virághalmmal terített asztal mellett két rendező virágcsokorral és táncrenddel fogadta a belépő hölgyeket. Kedves figyelem volt mindkét dolog a rendezőség részéről. A fényes bálnak is beillő táncestély közönsége rövid idő alatt megtöltötte a Szarvas szálló nagy termét és fél tizkor a „Ritka búza, ritka árpa, ritka rozs” hangjai mellett megkezdődött a tánc. A zenét Oláh Miklós zenekara szolgáltatta.

Az egész megye színe-java ott volt a mulatságon. A hölgyek között ott láttuk Adler Gyulánét, Árpássy Imrénét Janka leányával, Baranyay Jánosnét leányával Erzsivel, öz. Bohunka Gézá-nét Etel és Irén leányaival, valamint Biringer Adrival és Sente Gizellával, öz. Braunsteiner Jánosnét leányaival Jankával és Adrival, Csem-niczky Gézá-nét Margit és Emma leányaival, Cser-nyák Rezsőnét, Czocher Józsefnét Mici leányával, Gajdáty Jenőnét, Geszti Ágostnét, Ghillányi Al-frédnét Frideczky Mariskával, Gläser Edénét, Gyulai Mihálnét, Havas Lajosnét Alice leányával, Hercmánszky Imrénét Borossy Annával és Knüppeln Valériával, Huszár Istvánnét Marianne leányával, Kecskeméthy Bélánét és leányát Micikét, kikkel együtt volt Balás Ilonka Selmebányáról, továbbá Krémer Gyulánét, Kubinyi Endrénét, Langhammer Vincénét, László Albertnét és Löffy Terkát, valamint Malcsiner Ernőnét, Merkáder Antalnét, Mezey Gyulánét leányaival Lenkével és Mariskával, Miklóssy Artúr-nét leányával Marian-nal és Rédeky Irén-nel, öz. Petrikovics Mátyásnét Vilma leányával Fáikúrtról, Polinszky Emilnét Anna leányával, Rosenberg Károlynét, Rosszival József-nét, Somogyi Mátyásnét, Szenes Alajosnét, Szie-

bert Lipótnét két leányával Gizellával és Boriskával, Tenczer Gyulánét, Thuróczy Győzőnét Anna leányával, Tichy Tivadarnét, Tóth Lajosnét Gábel Gizivel, Travnik Józsefnét Valéria és Ilona leányaival, Uchrig Ferencnét leányával Ilonával és még számosat, kiknek nevét nem sikerült feljegyezni.

A kedv pompás volt. Kellemesen lehetett tapasztalni, hogy az egész társaság jól érezte magát. A rendezők meg lehettek elégedve a sikerrel, hisz oly nagy számban gyűlt össze a fényes közönség, hogy a Szarvas helyiségei szűkek voltak. Az első négyest két kolónban 64 pár táncolta. Legjobbban mutatta a jó kedélyhangulatot, hogy a második négyesre csak fél ótkor került a sor.

A toalettekról bizony bajos lenne teljes leírást adni. Szébbnél szébb, pazarabb öltözetekben jelentek meg a hölgyek. Kápráztató volt nézni a toalettek fényes kiállítását. Szinte jól esett szemünknek megpihenni legfiatalabb bájos munkatársnőnk remekbe készült, egyszerű habfehér batizst ruháskáján.

A kotillion is derős percekkel gazdagította a mulatságot, s a jó kedv végig kitartott, ha nem is a „tavaszi vetésig“, de jó kilenc óra felé járt már az idő, mikor a legkedvesebb emlékekkel eltelve oszlott széjjel a társaság.

A rendezőség meg lehetett elégedve igyekezetének eredményével és azzal az osztatlan elismeréssel, melyet minden oldalról részesült.

Mulasztást követnének el, ha elmulasztanánk megemlíteni, hogy az izléses táncrendeket a rendezőség egyik tagja *Lósy Béla* gazd. egyesületi segédtitkár tervezte és az ő tehetségét dicséri a táncrendeket díszítő dombormű.

Ujdonságok.

Értekezlet.

A Nyitramegyei Pártszövetség március hó 1-én délután 6 órakor Mihálik József apátkanonok úr házában értekezletet tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

Nyitrán, 1909 febr. 20-án

Az elnökség.

A hamu.

A földön járó és a földi élvezeteket szerető embert a föld porával figyelmezteti az egyház arra, a mi a föld felett van és a miről az ember nagyon könnyen megfeledkezik: a mulandóság örvénye felett szárnyaló — örökkévalóságra.

Tested őh ember, por és porrá lesz, de lelked nem múlik el, nem oszlik fel, hanem átmege az örökkévalóságba és ott beszámol sáfarkodásáról Teremtőjének.

Fény, pompa, rang, hatalom és jólét elenyésznek, nyomor, fájdalom, elhagyatottság és szegénység megszűnnek, de a lélek mindezeket túléli s hátrahagyja a földön...

Magával viszi csak a jócselekedetek érdemét: gazdagnak és szegénynek egyetlen kincsét, melynek az örökkévalóságra nézve valamelyes értéke van.

Világboldogító nagy eszme tájai nyílnak meg a kereszténységnek ezen fenséges tanításánál. A jócselekedetek gazdagságában mindnyájan egyenlők lehetünk... Mily hatalmasan markolja meg ez a gondolat az emberiségnek azt a kezét, mely a társadalmi ellentétek kiegyenlítésén dolgozik!

A fény, a pompa nem olyan iránytű, mely az embernek az élet oceanján a jócselekedetek oázisait mutatná; de a hamu rámutat ezekre a viruló oázisokra.

A mulatságok zaja után ülje meg hát birodalmát a hamu néma csendje, a keresztény jócselekedetek gazdagító áldásaival!

Személyi hir. Gróf *Wilczek* Frigyes főispán, pénteken este székelyre érkezett.

Kinevezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Szembratovics* Ferenc okleveles tanítót a rohoi állami elemi iskolához rendes tanítónak; *Bugel* Jenő lipótvármegyei tanfelügyelői tollnokot segédtanfelügyelővé nevezte ki s szolgálatlattelre Nyitra vármegye tanfelügyelőségéhez rendelte;

Somogyi Sarolta egyesületi kisdédvönöt állami kisdédvönövé nevezte ki és szolgálatlattelre a bajmóczi egyesületi óvodához osztotta be. Az igazságügyminiszter *Szemere* József nagytapolcsányi járásbírói telegkönyvvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén a IX. fizetési osztályba sorozott telegkönyvvezetővé nevezte ki.

A pénzügyminiszter *Madács* István kataszteri főmérnököt felmérési felügyelővé; a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnök dr. *Mihalovics* János bányaeszküdtet a IX. fizetési osztályba bányabiztossá kinevezte;

a földmivélsügyi miniszter *Koszorú* Lajos X. fizetési osztályba állatorvost a IX. fizetési osztályba léptette elő;

a vármegye főispánja a tuzsinaai állami elemi népiskola gondnokához elnöké *Lendler* István németprónai körjegyzőt, tagokká pedig *Greschner* János és *Svarcz* József tuzsinaai kisbirtokosokat kinevezte.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Maliska* Károly kunfalvi állami elemi iskolai tanítót a máriatölgyesi állami elemi iskolához; az igazságügyminiszter *Biróczy* István námesztői járásbírói irnokot a vágsellyei járásbíróihoz helyezte át.

Eljegyzés. *Fekete* János érsekújvári postai és táviratistát eljegyezte *Vágó* Paula úrleánnyal Budapestről.

Esküvő. *Paulik* Géza ny. cs. és kir. főhadnagy, a Nyitrai Hitelbank tisztviselője, f. hó 27-én tartotta esküvőjét *Macher* Paula úrleánnyal Nyitrazsámbokréten.

Főigazgatói látogatás. *Pirchala* Imre a pozsonyi tankerület főigazgatója f. hó 25-én Nyitrára érkezett az itteni főgimnázium meglátogatására. A főigazgató a jövő hét elejéig marad Nyitrán.

Az Országos Vöröskereszt Egyesület nyitrai fiokja folyó évi január havi választmányi ülésén gróf *Wilczek* Frigyes főispánt és nejét sz. *Latinovics* Mátha urnót egyhangú lelkesedéssel a választmány tagjai közé felvette.

Jubiláló állomásfőnök. *Friedrich* József mav. főellenőr a trencsényi vasúti állomás főnöke, folyó évi március hó 6-án üli 25 éves szolgálati jubileumát, mely alkalommal barátai és tisztelői a trencsényi Erzsébet-szálló nagytermében társasvacsorára gyűlnek össze.

Meghívó. A nyitrai ker. szociális egyesület február hó 28-án vasárnapon d. u. 5 órakor saját háza dísztermében a munkásház-építő szövetkezet megalakítása céljából előkészítő gyűlést tart, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja *Szteszkál* József elnök. — Program: 1. A nyitrai munkástelep tervezete. Előadja *Steiner* Gyula ny. várm. főjegyző. 2. Ugyanarról tót nyelven dr. *Kasala* János egyesületi főtitkár. 3. A munkásház-részvényesek összeírása.

A Nyitramegyei Torna és Vivó Egyesület közgyűlése. A Nyitramegyei Torna és Vivó Egyesület folyó évi március hó 7-én, vasárnap d. e 11 órakor tartja évi rendes közgyűlést az Osztrák Magyar Bank nyitrai fiokjának épületében. (Tóth Vilmos-utca 9. sz. a.), a melyre az egyesület tagjait ez úton hívja meg az elnökség.

Uj ügyvédok. Dr. *Ötvös* Aladár, a ki nem rég a legjobb sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát, *Nyitrán* ügyvédi irodát nyitott. Az előnyösen ismert családból származó fiatal ügyvédre, tekintve azt, hogy városunkban a keresztény ügyvédek száma a jogkereső keresztény közönség igényeihez képest nem csak nem nagy, de sőt nem is elegendő, reméljük a legszebb jövő vár. Az új ügyvéd irodája *Plebánia-rtca* 24-ik szám alatt van.

Uj keresztény üdvéd telepedett meg *Galgóczon* is dr. *Feigler* Lajos személyében, a kit keresztény katolikus érzellete, alapos jogi tudása s finom modora teljes mértékben tesz méltóvá a közönség pártolására.

Az építómunkások a megyés püspöknél. A ker. szociális egyesület építómunkáscsoportja 12 tagú küldöttséggel vasárnap Bende Imre megyés püspök úrnál járt azon kérelemmel, hogy az oly építkezésnél, hol a püspöki uradalom illetve az egyháziak megbízásából kap munkát a vállalkozó, vagy a püspök úr s más egyháziak jótékony célú adományaiból történik építkezés, a megyés püspök úr fejezze ki azon óhaját, hogy a ker. szoc. munkások alkalmaztassanak s ne a szociáldemokratákkal dolgoztasson az építő. A ker. szocialisták e kérelmére a megyés püspök úr a küldöttséget szívélyesen fogadva, a következőkben válaszolt: „Mindenkor szívélyesen viseltem az egész egyesület ügyét s a jövőben is azt teszem örvendő annak gyarapodásán. Azért kérelmüket teljesen méltánylom s mindenesetre óhajtom, hogy az oly munkáknál a ker. szoc. munkások alkalmaztassanak.“

Szabadságot főbíró. *Cselkó* Jenő kiszuczajhelyi főbíró két havi szabadságot kapott. Szabadságának ideje alatt az összes járási teendőket dr. *Badik* Béla szolgabíró végzi.

Feminista előadás Nyitrán. *Carrie* Chapman-Catt asszony, a nők választójogi világszövetségének elnöke március hó 7-én délután 4 órakor a városház nagytermében angol nyelvű előadást fog tartani a nők választójogáról. *Carrie* Chapman Catt érdekes múltú asszony. Született az eszaki amerikai Jowa államnak egy kies városában. Elethivatása a tanítói pályára vezette, melyen a tanfelügyelőségig vitte fel. Azután férjhez ment s férjének a napilapjánál társszerkesztői állást vállalt, férjének a halála után pedig egy kaliforniai nagy lapnál riporter munkát végzett. Több évi özevesség után újra férjhez ment egy mérnökhez, *Catt*-hez, a kinek nevét előbbi férjének nevéhez kapcsolva viseli. 1900-ban elnöké választották meg az amerikai választójogi szövetségben, a Bernben megalakult választójog-világszövetség elnöki székének betöltésénél is a bizalom hasonlóképpen *Carrie* Chapman-Catt asszonyban pontosult össze.

Elementek a színészek. *Szabó* Ferenc szintársulata f. hó 23-án elhagyta Nitrát s hosszabb időre Nagyszombatba utazott, a hol 23-án a Casanova operettel kezdte meg előadásainak sorozatát.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában megirtuk, hogy *Bóna* Lajos eljegyezte *Gyuricza* József birtokos, törv. biz. tag bájos leányát *Verikét* *Bábindalról*. Ezt most arra igazítjuk ki, hogy az eljegyző vőlegény nem *Bóna* Lajos, hanem *Bóna Gyula*.

A mi halad, el nem marad. Ezt mondhatjuk arról az üdvös mozgalomról is, mely feladatult tüzte városunk és környéke keresztény népének anyagi föllendülését, meg pedig az egész vonalon. Bar még ez idő szerint első és fő hivatását, a hús kivágását, még meg sem kezdte, már is abban az örvendetes helyzetben vagyunk, hogy a szövetkezet tagjainak, a következő előnyöket biztosíthatjuk: *Pecs* Ede, fűszer és bor kereskedő a szövetkezet tagjainak 5% vásárlási visszatérítést fizet a nála vásárolt összes áru után, ugyancsak *Braunsteiner* Mihály, *Szurmay* József és *Verebely* Géza kereskedők is 3%-ot. E kereskedőknél, mint ismeretes, körülbelül mind azt kaphatják a vevők a mi csak egy háztartásban szükséges, ha netán volna még valamire szükség, a szövetkezet minden bizonytalanságban a helyzetben, hogy üdvös működését erre is kiterjessze. Ez a jelentménye ama szavainknak, hogy a szövetkezet tagjainak az egész vonalon előnyöket képes biztosítani, természetesen annál nagyobbakat, minél többen vagyunk.

A mint méreg ellen csak ideje korán alkalmazott megfelelő ellenmeggel lehet sikeresen védekezni, ep úgy a szövetkezett ellenfélle szemben is, milyen a mi ellenfelünk is, szinte csak alkalmas ellenszövetkezéssel, de itt is csak idejkorán. Ez tiszta sor. Pedig ennek is már útja 12 órája. Igen, itt volna már az ideje annak is, hogy nyissuk már ki végre szemünket és abból az érthetetlen apathiából egyszer már a tett mezejére is lépünk. Bizony ideje volna már, hogy attól a vastag hólyagtól, mely szemünk tiszta látását gátolta eddig, végre valahára szabaduljunk. Jól jegyezzük meg, hogy a ki nincsen velünk az ellenünk van, s nemcsak saját maga, de felebarátja alatt is vágja a fát. Sok mindefféle üdvös és tanulságos dolgot tudnék én meg felhozni, de e helyen természetesen, azt nem tehetem, amint dobszó mellett nem szokás még verébet sem fogni. De azt teljes határozottsággal és bátran állíthatom, hogy a lehető legrövidebb időn belül a mé-

szárszék is meglesz, még pedig annál gyorsabban, minél gyorsabban és tömegesebben csatlakoznak hozzájuk azok, a kik még ingadoznak. *Kardoss Géza.*

Névünnepek. Az érsekújvári Flenger Mihály-féle kath. polgári leányiskola növendékei igazgatójuk *Erhardt Viktor* érsekújvári esp. plebános névünnepe alkalmából febr. hó 25. és 26-án ünnepséget rendeztek, melynek műsora a következő volt: 1. Üdvözlő dal. Kontor Elektől. Énekelte a kar. 2. Névnapki köszöntőket mondottak: *Filó Zsófia, Miklóská Herminka, Sáfár Kamilla* és *Pollák Mariska*. Ezután színe került „Szent Ágnes” színű három felvonásban, és „A helyszerezőnél” vigjáték egy felvonásban.

Hangverseny. Az érsekújvári közs. kath. főgimnázium önképzőköre az ifjúsági segélyegylet és részben az ajkai bányaszerencsétlenek javára f. évi március hó 7-én hangversenyt rendez, melynek ének és zeneszámait *Mócsik Felicián* Frigyes főherceg udvari káplánja tanította be. Kezdeté este 8 órakor. Személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. Felülfizetéseket a kör köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz.

Farsang utóljaja. Karneval herceg uralmának végnappjai épp oly mozgalmasak voltak, mint akár a saison delelopontja.

A *Nyitrai Gazdasági Egyesület* táncestélyéről lapunk más helyén hozunk kimerítő tudósítást.

A *nyitrai katolikus kör* farsang vasárnapján bohókás cabarettel összekötött táncmulatságot rendezett. A cabareten fellépett a szendrői fűrdőzenekar, melynek válogatott műfussolásain egész a dőlőngésig kacagott a közönség. Göre Gábor személyes kalandjai is *Rózsa Lajos* előadásában zajos derűséget keltettek. Az egyházi ének- és zeneegylet darabjai, mint mindig ugy most is első rangú művész produkciók voltak. Az énekkart *Harmath Arthur*, a zenekart *Stetka Teofil* dirigálta megszokott szabatossággal. Az előadást reggelig tartó tánc követte. A látogatottság itt is a túlszűfolttság mérvét öltötte magára. A Carmen-negyest 60 pár táncolta.

A *nyitrai katolikus legényegyletben* február 22-én az „Apósok” című 3 felvonásos vigjátékot adták elő teljes sikerrel és nagyszámú közönség jelenlétében, melynek fiatalága a tagokkal egyetemben az előadás után táncra perült s vígan hódolt a farsangi jókedvnek.

A *nyitrai keresztény szociális egyesületben* ugyancsak farsang vasárnapján színelőadással egybekötött táncvigalmat rendeztek. Színe került a „Puszták reme” című népszínmű, melyet az egyleti tagok meglepő sikerrel adtak elő. A női szereplők közül Valasek Böske, a ki szép hangjával is zajos tetszést aratott, Katalik Amália, Benko Genoveva, Stefan Pisti, Euhof Terezi; a férfi szereplők közül Viola Endre, Szivel József, Rusz István és Gusztáv tünnek ki ügyes, takaros játékkal, de a többiek is derekasan megállták a helyüket a színpadon, no meg az azután következett táncmulatságon is, a mit máig mondani is fölösleges. — A színelőadást farsang keddjén megismételték. Meg kell még említenünk, hogy a színdarabban előforduló szép énekeket a szereplők mind a két előadáson kifogástalan szabatossággal adtak elő, a miben dr. *Cserenyey Istváné* a főérem, a ki az énekszámokat betanította és harmoniumon kísérte. — A mulatság alkalmával felülfizettek: özv. Herverth Antalné 5 kor., Hallon L.-né, N. N. 3—3 kor., Biringer Mária, dr. Franciscy Lajos, Juhari Károly, Krajcsovic István, Német István 2—2 kor., Kardoss Géza, Riszner Gyula 1.50—1.50 kor., Csernyák József, Filkorn Jenő, Jeney Kálmán, dr. Mihalovics Ede, Ott András, Weigl Antal, N. N. 1—1 kor., Belák József, Szóke József 50—50 fill., N. N. 20 fill.

A *mocsonok-királyi Mária-Társulat* legény tagjai által február 21-én rendezett műkedvelői előadás oly fényesen sikerült, hogy másnap köz-kívánatra meg kellett ismételné. Örült ennek a rendezőség, mert élvezte fáradozásának jutalmát, de örült azért is, mert legalább fedezni tudta a teljesen új színházberendezés költségeit. — Felülfizettek: Ludvigh Károly 10 k., Ludvigh Gyula 50 k., Schuszték Imre 4 k., Kelecsényi Antal 2 k., Zeleznik János, Rábek Mihály, Druga Mihályné, Micsúch Pál 1—1 k., Podhorny József 40 fill., Cseh Antalné, Szabó Gusztáv 2—2 k., Komlóssy Károly, Vöröss József, Merheim Etelka 1—1 k., Bergendy István 10 k., Szóke Lajos 5 korona. Jegyüket megváltották: Jókay Géza 10 k., dr. Bartosik Antal, Belák József, Boróczy László, Szöllőssy István 2—2 k., dr. Franciscy Lajos, Filkorn Jenő, Greschner János, dr. Kraj-

csovic István 1—1 k., dr. Puchovszky Bálint, Tully István, Drexler Ignác, Kopasz Bertalan 3—3 korona. Bevétel: 272 korona. Nagyrabecsült jóakaróinak ezuton fejezi ki halás köszönetét a Társulat előjárósága.

A *rajeczi katolikus ifjúsági kör* február hó 21-én tartotta táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadását, mely siker tekintetében méltán sorakozik a körnek e téren eddig elért szép eredményeihez. Midőn az előadásról érdemlegesen beszámolni akarunk, nem kell az összes hatásjelző, sablonossá vált frázisokat glédába sorakoztatnunk, hanem elég a körnek eddig rendezett előadásaira és sikereire hivatkoznunk, melyeknek jó hírneve minden alkalommal tömegesen hozta össze a városnak és messze környékének jobb izlésű közönségét. Az előadásra számtalan darabok szerencsés összeállítás és izléses előadása, nemkülönben a bálon uralkodó fesztelen kedélyesség régóta jellemzik a rajeczi kath. ifjúsági kör mulatságait, miért is azokat feltétlenül a környék legsikerültebb mulatságai közé kell sorolnunk. Ez alkalommal „A miniszterelnök bálja,” „Valami hibája van” és „A házasság öröme” című egy-egy felvonásos vigjátékok kerültek színre. Jóllehet a szereplők mindegyike derekasan állotta meg a sarat — akarom mondani: a színpad deszkáit, mégis ki kell emelnünk Virgha Pisti és Ilka, Kaluzsaj Anna és Klacsánszky Ella úrhölgyeket, mint a kiknek a darabok sikeres előadásában oroszlanrészük volt. A műkedvelői előadás után — mint magától értetődik — a szép számú közönség — mindvégig ked- és számbeli fogyasztás nélkül — reggelig járta a táncot.

Egy jelenvolt.

A kör táncmulatsága alkalmából felülfizettek: dr. Smialovszky Valér főispán 5 k., dr. Ság Manó orsz. képviselő 10 k., Hauser László 5 k., Baross Károly 4 k., Kada József és Molecz Gábor 3—3 k., Skrábik András 2.40 k., Baltay Géza 2 k., Wossala N. 1.60 k., Holub István 1.20 k., Hulyák József, Felix A., Horváth János, Szentpáli J. 1—1 k., Kroszlák N. 2 k., Bánóczy R., Matulay F. 60—60 fill. Az előadás tisztá jövedelme — 100 korona — a kör könyvtárának gyarapítására szolgál. — A felülfizetőknek ez uton mond halás köszönetet *Chilkó Pál* egyleti elnök.

Műkedvelői siker. Az idei színi évad befejezésül búcsúzó színészeink február 22-én nagy cabaret-estélyt rendeztek, melyen előkelő szerepet vállalt magára egy közismert nyitrai fiatalember. Fényes és osztatlan siker kísérte a jeles műkedvelő bámulatosan tökéletes cabaret-fellépését, amit eceletánsan bizonyít azon felléphető tapsorkán, mely a színház épületének szűk boltzatait minden mozdulatánál megremegette. Egyébként a műértők szavai szeriat rögtönzött tipikus kabaréalakja új pályáján hervadatlan bábokra tarthat számot a művészet pártolói előtt.

Földrengés Trencsénmegyében.

Február 19-én déli 12 óra után Trencsénmegye déli részén, Bercsény községtől északnyugati irányban egy körülbelül négy másodpercig tartó mennydörgésszerű moraj hallatszott, melyet pillanatnyi földrázkódás követett. A dörgés nagy ijedelmet keltett a megrémült lakosságban s csak a további csend volt képes megnyugtanni a felizgatótt kedélyeket. A földrengés kart nem okozott.

Vágújhely-miavai h. é. vasut.

Folyó hó 25-én ment végbe a vágújhely-miavai helyi érdekű vasut közigazgatási bejárása, mely aktusnál a kereskedelmi magyar kormány részéről dr. *Olgyay Árpád* miniszteri titkár, Nyitra vármegye reszeről *Langhammer Vince* főjegyző, a vágújhelyi járás képviselőiben pedig dr. *Krascsenits Gyula* tb. főszolgabíró vett részt.

Elgázolások. Február 20-án súlyos következményű baleset történt a Hid-utca 4. számú ház előtt. Virág József mocsonoki lakos sebes hajtás közben a kocsi-ruddal elütötte Szórad Józsefné szül. Salát Kataiini nyitrai lakosnót. Az elütött asszony a kocsi kerekai alá került, úgy hogy azok mindkét lábszárán keresztül mentek és súlyos sérüléseket kepező daganatoknak és sebeknek voltak előidézői. A vigyázatlan kocsist a rendőrség a kihallgatás végett a kapitányságra kísérte. — Hasonló baleset történt ugyanezen napon a molnosi országoton, a keményítő-gyár közelében, hol Piros József, a Hirschfeld cég kocsi-sa elgázolta Kécsmárik Imréné molnosi lakosnót, amint az a városba igyekezett. A nagy sérüléseket szenvedett asszonyt a kórházba kellett szállítani. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenség oka szintén sebes hajtás volt.

A kocsi-s fékezni akarta lovait a baleset pillanatában, de a megvadult lovak tovább rohantak, mire Piros József is kibukott a kocsi-ból és bal keze fejét törte.

Halálozás. *Rasskó Mária, Rasskó Timót* nyitrai népbanki vezérigazgató és neje szül. *Racska Mária* leánya hosszabb szenvedés után folyó hó 23-án élete 17-ik évében tüdőszorvadásban csendesen elhunyt. Földi maradványait folyó hó 25-én kísérték ki a városi sírkertbe nagy és megható részvét mellett.

Kleyer Ottó nyitrai orás folyó hó 22-én Nyitrán elhunyt.

Kalafusz János m. kir. postamester Rajeczen életének 51. évében meghalt.

Folkmann Pál zsoluai szállodás hosszú szenvedés után jobb létre szenderült.

A jegyzői nyugdíjintézet választmányi tagjai. F. hó 26-án a vármegyei székház irattári helyiségében Dr. Szathmáry István megyei t. főjegyző mint alispánuhelyettes elnöklete alatt megtartott megyei, községi és körjegyzői nyugdíjintézeti évi rendes közgyűlésen nagy érdeklődés mellett, amennyiben 85 szavazat adatott le, nyugdíjintézeti választmányi tagoknak 3 évre megválasztva lettek: *Jakovits Ferenc* cétényi, *Parák Ágoston* ujlaki, *Szloboda Károly* galgóci, *Szabó Lajos* Sopornyai, *Markó István* udvarnokai, *Bernáth Győző* csornoki, *Bihary Gyula* pogrányi, *Polakovits Ferenc* kéri és *Radványi József* récsényi körjegyzők.

Merénylet a vasuti kocsi-ban. Még az elmúlt héten történt, hogy *Paksi Péter* községi jegyzőt egy *Balázs Lajos* nevű zsebmetsző az Ipolyság felé haladó személyvonat egyik kupéjában megtámadta, fojtogatta és az eszméletlen embertől, annak összes értéktárgyait elrabolta. A notárius zsebtolvaj a robogó vonatról leugrott s Kőhidgyarmat felé menekült, hol üldözőbe vették, de neki az éj leple alatt mégis sikerült elmenekülnie. Hosszas bujdosás után most végre kézre kerültette a csendőrség s átadta a büntető bíróságnak.

Megfagyott a kocsi-ban. Ruttkáról érkezik a híre az alanti esetnek. *Kranan József* znióváraljai munkás munkátlannal bolyongott a határszéli községekben s kéregetéssel tartotta fenn magát, mignem a tél hidege megváltotta vándorútjától. Nevezett a napokban beállított Kolacsányi bírósághoz Ruttkán és segítséget kért tőle, hogy Zsolnára mehessen. A bíró meggyőződven nyomorúságos állapotáról, egy épen arra haladó kocsi-ban Zsolnára küldte. Mikor a célnál ki kellett volna szállani a kocsi-ból, a kocsi-s ijedten vette észre, hogy a vándor a dermesztő hidegben megfagyott. A szerencsétlen átadták a zsolnai előjáróságnak, lévén a város a megfagyott illetőségi helye. Személyazonossági adatait a nála talált munkakönyv igazolta.

Eltűnt betörő. Dr. *Argay Béla* törvényszéki bíró lakásán a 20—21 közötti éjjelen ismeretlen betörő járt. Mikor a bíró este nyugalomra akart térni, neszt hallott a szomszéd szobából, majd látta, hogy egy homályos férfialak kiugrik a szoba nyitott ablakán. Azonnal értesítette a rendőrséget, mely a helyszínére kijöven, kutatás közben a jelzett szobában egy tolvajkulcsot talált, mit a titokzatos egyén ott felejtett. A rendőrség széles körben nyomozza az ismeretlen látogatót.

Apró hírek. *Ingel Éva* cselédleányt február 23-án előállították többrendű lopás vétsége és cselédkönyvhamisítás miatt. Az utóbbi időben többi között *Barovszki Veronika* tabán-utcai lakosnő kárára követett el jelentékenyebb pénzlopást. — *Krajcsovic József* nyitrai kocsi-s 22-én lovakat patkoltatott *Kálmán* hid-utcai kovácsnál. Közben a lovak malomitól megijedtek s örült vágatásba eredtek a vámház melletti hidon, hol azonban sikerült őket feltartóztatni és a nagyobb veszedelemnek elejét venni. — A napokban előállították a kapitányságon *Gyulina Eliás* nyitra-ujlaki lakost, részegség és közbotrány előidézése miatt.

Korcsmai kép. Február 22-én telefonon értesítették a helybeli rendőrséget, hogy a hírhedt *Schlesinger-fele* korcsmában veszedelmes verekedés van kitörőben. *Melis Mihály* érsekújvári lakos többek társaságában mulatott a lebuiban. A gyanú mure verekedésben talált folytatást, miközben *Melis* mellényzsebéből összes készpénze eltűnt. A kihívott rendőrség közbeleépésére a rend helyreállott. Több elővezetés történt ez ügyből kifolyólag a rendőrségen.

Előadás az orvosi kongresszuson. Dr. Hüekl Ernő az érsekújvári kórház igazgató főorvosa az ez évi augusztus hónap Budapestben tartandó nemzetközi orvosi kongresszus elnökségétől felszólítást kapott egy a sebészeti osztályban tartandó előadásra. Az igazgató főorvos, mint értesülünk, az általa módosított radikális sérvműteti eljárásról és annak eredményeiről fog előadásában beszámolni.

Nagylelkű adomány. Hogy mennyire a szívebe vannak írva Turcsányi Mátyás, nyugalmazott komjáthi plébános, címzetes kanonoknak volt hívei, fényes tanujelét adta újabb nagylelkű adományaival. Az ősszel Csornokon, Komját leányegyházában 2200 korona költséggel új orgonát állított, most pedig ezen adományát újabbal tetézi, mert 4000 korona költséggel kifesteti s új főoltárral látja el a csornoki templomot. Különböző Turcsányinak nem első az ily nemes tette. Nagylelkű pártfogója volt ő a komjáthiaknak is, s adományai meghaladják az 50.000 koronát. Turcsányi Mátyás, a ki már két év óta gyémántmisés áldozópap, nyugalmának napjait Nyitrán tölti, itteni rokonainál.

Új főgymnasiunmi épület. Az érsekújvári községi katolikus főgymnasium építését már megkezdették. Most ugyan még csak a földmunkálatok folynak, de midőn az idő megenyhül, belefognak az építő munkába is. Az épület ez év őszén már tető alá kerül, az előadásokat azonban csak az 1910/11-ik iskolai évben kezdik meg benne.

Arckép leleplezés. A trencsényi Polgári Társaság f. hó 18-án nagy ünnepség keretében leleplezte le elnökének Baross Jusztin trencsényi alispánjának Muszkaly Antal trencsényi főgymn. tanár által megfestett és a körnek adományozott arcképét. Az ünnepi szónoklatot Károlyi János főgymn. tanár tartotta.

Köszönetnyilvánítás. Szeretett kedves Micikének az angyalok táborába való besorozásával Mindenhatónk mély bánatba ejtett. Ezen bánatunk rokonaink, barátaink és ismerőseink nagy száma iparkodott a legőszintebb részvétellel enyhíteni, mely részvétel nekik ezúton fejezzük ki halás köszönetünket. Nyitrán, 1909. február 27-en. Kiváló halás tisztelettel

Rasskó Timót és családja.

Halálos vasuti szerencsétlenség. Farsang betőjén a most építés alatt levő érsekújvári—komáromi új összekötő vonalon Bajcs község mellett halálos kimenetelű vasuti szerencsétlenség történt. A mozdony gépezetűje farsangi hangulatában nagyon is fenekére tekintett a pohárnak, mely kihágásának az lett az eredménye, hogy oly gyorsan indította utnak a gőzmozdonyt, hogy az kikiszlott a sínekről és a töltés melletti árkokba befordult. A gépen foglalatokodó három embert a kiömlő gőz és forró víz annyira leforrta, hogy a szerencsétlenséget okozó gépész és egy fűtő azonnal meghalt, míg a harmadik súlyos sebeivel az érsekújvári kórházba került. A szomorú katasztrófa után a szabadon álló vonat továbbításáról gondoskodtak.

Tanfelügyelői látogatás. Mióta népoktatásügyünk a kor színvonalához való emelkedése a nem szakemberek előtt is szembeötlő, mindig felszínre tartott kérdés volt tanítói körben a szakfelügyelet, az intenzív iskolalátogatás. Ennek a többszörösen és sokszorosan kifejezett óhajnak teljesedése Apponyi miniszteriséghez fűződik, kinek már eddig is korszakos alkotásai gyümölcsöket hoznak s a nemzeti állam jellegének kidomborításához hatalmas tetteiknek bizonyulnak. Apponyi gróf nemes intencióinak apró pénzre váltása most van folyamatban. Ezen nemzeti és népjóléti intézménynek, az iskolának szellemét, munkabírását, irányát vezetni s a fölött őrködni a kir. tanfelügyelőség hivatása. Bár annak megvalósításától, hogy egy-egy iskolát évenként többször legyen alkalma felülvizsgálni a tanfelügyelőségnek messze is vagyunk, sokat lendíthet a jó ügyön az a büzgőség, amit Bárdos Ádám nyitrai vármegyei kir. tanfelügyelő látogatása alatt tapasztaltunk. Február 15-től 22-ig bezárólag sorba meglátogatta Nagytapolcsány iskoláit. Fáradságtalanul vizsgálta minden egyes tanító munkáját s a gyermekekhez intézet kérdései szakszerűségük mellett a hazafias és vallásos nevelés megalapozását is felszínre hozták. Figyelmét nem kerülte ki egy fajta intézet sem. Megvizsgálta az óvodát, az áll. el. iskolát, a kath. el. iskolát, az izr. el. iskolát, az iparos tanonc, polgári fiú- és leányismétlő iskolákat. Az eredményt általában jónak találta mindenütt, sőt az egyik elemi iskola tanítótestületének meglegedés nyilvánítása mellett

forró köszönetet mondott, a rend tisztaság és eredményért. Bárdos Ádám s. tanfelügyelő kedves úri modora és tapintatos vizsgálata pedig rokonszenvet ébresztett a tanító körében. Ilyen felügyelet mellett csak a népoktatás javát lehet várni, mert még a legernyedetlenebb munkásságú tanító is nagyobb ambícióval lát szép munkájának folytatásához, ha illetékes férfiak részéről figyelmes érdeklődést tapasztal.

Köszönetnyilvánítás. A nagytapolcsányi Casinó-Egylet által a f. évi febr. 20-án rendezett Domino-Estély alkalmával felülfizettek: Dr. Adda Victor 37 kor., Báró Stummer Ágost 20 kor., özv. Fülöp Alajosné 10 kor., Glasel Miksa 10 kor., Salzberger Samu 6 kor., Markovich Alajos, Pirchala Imre, Neumann Arnold, Dr. Mayer Miksa, Dr. Kun Mihály, Haselböck Ferenc 2—2 kor., ifj. Tompa Jenő, Wurzinger Hugó, Dr. Adler Ede, Kurtz Mór 1—1 kor. A jövedelem a meghívón jelzett célokra fordított. Az ez uton nyugtázott szíves felülfizetéseket halás köszönettel mond a Casino nevében: Szpál József alelnök.

Farsang Tormoson. Elitélendő szokása népünknek, hogy bármi néven nevezendő mulatságok alkalmával a bicskát is beleviszi jókedve nyilvánításába. Ilyen körülmények között nem maradhatott el ez az épületlen mozzanat arról a farsangi multságáról sem, melyet a tormosi legények rendeztek a falu korezmájában február 22-én. A duhaj táncot hirtelen megszakította néhány lerészegedett legény virtuskodó közbelépése, mire általános verekedés keletkezett a korcsma előtti téren. A dulakodás hevében egy legény névleg Koncz Vince súlyos sérülést szenvedett jobb karján, s csak a községi bíró megjelenése tudta némileg lecsillapítani a kedélyeket. A községi előjáróság ezen incidens miatt a 23-ára tervezett táncvigalmat betiltotta.

Elővezetés munkakönyv hamisítás miatt. Pitzer és Hauser kávéháztulajdonosok feljelentése folytán február 22-én előállították a rendőrségen Reichardt Bela pincért, amiért munkakönyvében több adatot meghamisított. A korra és vallásra vonatkozó adatait gyökeresen megváltoztatta. Egyidejűleg történt ellene feljelentés azon címen is, mivel a vendégektől beszedett pénzekről nem számolt el.

Épülő vasuti vonal. Az érsekújvári—komáromi építés alatt levő vonalon, a téli zord időjárás dacára, gyorsan haladnak előre a munkálatok. A szomszédos Bajcson, már vonat is jár. Körvasutat nyitottak, s naponként valami 25 vonatot, vizt le földet 15—15 kocsiival, a temető melletti dombrol, a réten keresztül vezetendő töltésre. Vigan fűtől egész nap a mozdony, ha ugyan közben el nem hallgat egészen, a munkások — nagyobb napibért erőszakolni törekvő — sztrájkja miatt. Mint hírlík, úgy október felé már az összes munkálatokkal elvégződnek, s talán már az idén megnyílik, az új összekötő vonal, s az Ujváriaknak nem kell Komáromba kocsiin döcögni, az Ujvár határában levő förtelmes úton át.

Letartóztatott szélhámos. A budapesti rendőrség e hó 24-én letartóztatta Tulasovits Gyula 51 éves volt segédjegyzőt, aki ellen az államvasutak egyik váltókezelője tett feljelentést a főkapitányságon. Tulasovits rovtott multu ember s Nyitrán is jól ismert alak, aki még segédjegyző korában közokirathamisítást követelt el és a bíróság három évi fegyházra ítélte. Amikor a fegyházból kiszabadult, a fővárosban telepedett le és állásalkotással foglalkozott és egész sereg hízelkeny embert csapott be. Bűnös üzemei miatt a rendőrség kitiltotta a veszedelmes embert a főváros területéről. Tulasovits ekkor Kispestre tette át hadiszállását. Innen járt be titokban a fővárosba és itt az állást, existenciát kereső emberekre vetette ki hálóját. Elment különböző nyomdákba, és ott névjegyet rendelt. Beszélgetés közben mindig szeretett ejtette, hogy a mintának szolgáló névjegyekből egy-két mágnás, vagy nagyobb állású személyiség névjegyet elcsenhesse. Ezekre a lopott névjegyekre egy pár meglehangú ajánlót írt és ezeket az ajánlatokat jó pénzért áruba bocsájtotta. Ilyen módon több embert be is juttatott különböző állásokba és különösen az államvasutaknál szerzett soknak kisebb állást. Legutóbb egy kispesti váltókezelőt juttatott be egy ilyen névjegyvel a magyar királyi államvasutakhoz. Ez a váltókezelő az állás elnyerése esetére 200 koronát ígért Tulasovitsnak, amikor azonban az állást megkapta, csak 60 koronát fizetett. Tulasovits azonban nem elégedett meg ezzel az összeggel. A szegény vasutasnak nem volt pénze és halasztást kért a hátralék lefizetésére, de a protektor ur azzal fenyegette, hogy elcsapatja, ha

nem fizet rögtön. A megszorult vasutas a zsarolóval szemben a rendőrségen keresett védelmet és feljelentette Tulasovitsot, akit kihallgatás után letartóztattak.

Szálloda megnyitás. Trencsénbaában „Központi szálloda” néven kényelmes új szálló épült, mely folyó hó 13-án nyílt meg és adatott át rendeltetésének. A megnyitó ünnepélyen a város és a vidék értelmiségi nagy számban vett részt. Az új szálló létesítése körül főképp Zamaróczy János főbíró szerzett magának érdemeket.

A pornografikus szindarabok ellen. Nem elég, hogy üzletek kirakataiban, vásáros ponyvákban, újságok apróhirdetéseiben lépten-nyomon beleütközünk az Istent, vallást, tisztességet, erkölcsöt lábbal tipró iratok, könyvek garmadájaiba, de már a színházak is arra az útra léptek, hol a művészet háttérbe szorítva a legveszekedettebb pornografikus irányzat a domináló. Csak e hetekben zúgott végig az országban a „Tanítónő” botránya, majd utána a „Szánin” s kérdés, hogy a megvadult izlés mohósága nem kíván-e újabb; még nagyobb izléstelenséggel, erkölcsi fogyatkozásokkal telített táplálékot? Szomorú perspektívát nyújt az új idők tapasztalata. Ebben az erkölcsi kifecamodás korában szinte felüldülésként hat az a kellemes hír, hogy Pozsonyban a mult heten, a színügyi bizottság erélyes határozatban fordult a pozsonyi színházi direktorokhoz, hogy pornografiát tartalmazó színművek színrehozatalát mellőzze. Irigyeljük a pozsonyiakat férfias bátorságukért, amellyel egyszersmind bizvonságát adták annak is, hogy a közönség kívánsága az irányító, amely előtt még a színdirektoroknak is meg kell hajolniuk. Vajjon a nyitrai színügyi bizottság mikor lép akcióba a pornografikus szindarabok ellen? Reméljük a legjobbat, hogy rövid időn belül követni fogja a pozsonyi példát.

Új távirtda-hivatal. Várna község polgársága a m. kir. kereskedelemügyi miniszternél távirtda-állomás létesítését kérelmezte, mert a vasúti állomás nagy távolsága miatt a sürgönyök feladása és kézbesítése nehézségekbe ütközik. A kereskedelemügyi miniszter leiratában értesítette a községi előjáróságot, hogy a kért távirtda-állomást felállítja, ha a község a távirtda-oszlopok beszerzéséről gondoskodik és a berendezési költségekhez egyszor s mindenkorra 200 koronával hozzájárul. A községi képviselőtestület f. hó 14-én megtartott gyűlésén a miniszter feltételeit elfogadta és így Várna már a jövő nyáron távirtdahivatalt kap.

Hófúvások a Felvidéken. A Felvidéken az utóbbi időben történt havazások óriási méreteiről riasztó hírek érkeznek. Némely vidékeken napok óta szakadatlanul esik a hó s sok helyen a közlekedés is megakadt a hótorlaszok miatt. Szomorú következményül különösen azon havazás, mely a selmeczi hegységben és a környéken dühöngött. A híradások szerint Selmeczbányán az állandó hófúvás folytán a hó méternyi magasságban fekszik a réteken és házakon. A hó súlya alatt több munkásház bedőlt, úgy hogy a bennlakókat is csak nehezen tudták kimenteni. Egyéb helyeken, mint Késmárkon is, hasonló szerencsétlenségek történnek. Itt több nap óta erősen havazott, olyannyira, hogy a helyi forgalmat is meg kellett szüntetni. Mindezekhez még valóságos szélviharok járulnak. A hideg mindenfelé olyan merveket ölt, hogy a hosszabb szabadban való tartózkodás életveszélyessé vált. Így a hirtelen beállott nagy hidegnek esett áldozatul Körömbánya közelében egy Mioich Tamás nevű favágó. A szerencsétlen a városba igyekezett, de útközben megfagyott. Ehez hasonló esetről adnak hírt Ruttkárról, hogy bizonyos Krajcsi István vasúti munkást a hajnal folyamán kihúztak egy hóhalom aljából, de életre kelteni már nem sikerült. A zord időjárás ilyenformán számos áldozatot követel ezen vidékeken.

Kereskedelmi alkalmazottak jutalmazása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter tudvalevőleg a kereskedelmi alkalmazottak buzgalmanak fokozása céljából a kiváló szorgalmat tanúsító és már huzamosabb idő óta egy és ugyanazon cégnél működő kereskedelmi alkalmazottakat megfelelő módon kitüntetésben részesíti. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a jutalmazásra méltó kereskedelmi alkalmazottak kitüntetésére iránt ez idén is szándékozik a miniszternek javaslatot tenni, miért is fölkéri a kamarai kerület érdekelt cégeit, hogy az árukereskedelemben foglalkoztatott alkalmazottaik nevét azok munkásságának méltatására, valamint a szolgálati és fizetési viszonyokra vonatkozó, esetleg a korábban más cégeknél kifejtett tevékenységet is

feltüntetett adatokat a kamarával hitelt érdemlő módon közölni és az alkalmazottak netáni okmányait is beküldeni sziveskedjenek. Az adatok beküldését a kamara folyó évi április 30-áig várja.

A Petőfi-ház. A Petőfi-ház ereklyetárgyainak elrendezésével néhány nap múlva elkészül a Petőfi Társaság. Az új muzeumot március havában nyitják meg ünnepesen a nagy közönség számára. A megnyitást megelőzőleg ejti meg a társaság a Petőfi-sorsjáték húzását, mely március hó 6-án okvetlenül megtartatik. Kisorsolásra kerül a 25000 koronás főnyeremény, két 5000—5000 koronás nyeremény, továbbá még 2010 igen értékes nyeremény 76000 korona értékben. A Petőfi társaság ajándékalbuma, melyet azoknak küldenek meg, akik legalább is 40 drb. egy koronás sorsjegyet vesznek vagy eladnak, — általános nagy tetszésre talál s napról-napra óriási arányban növekszik azoknak a száma, akik erre a diszkidásra igényt tartanak. Sorsjegyek megrendelhetők a sorsjegyirodában Budapest IX., Boráros-ter 2. és kaphatók minden bankban és tőzsdében.

Hirdetmény. Alulírott tisztelettel adja a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy dacára ferje elhunytának itt helyben (Bottyán-u. 1. sz.) levő órák üzletét továbbra is fenntartja. — Ez alkalommal nem mulaszthatja el, hogy a nagyközönség bizodalmit meg ne köszönje, s kérje ezentúl is jó indulatú támogatását. — Kiváló tisztelettel
özv. Kleyer Ottóné.

Közgazdaság.

Egészséges vetőburgonya. A m. kir. földművelésügyi miniszter tekintettel a múlt évben nagy mérvben elterjedt „levélfodrosodásra“, szükségességnek látta, hogy egészséges vetőburgonyát szerezhesse nek be a termelők. Ezért az állam utján mintegy 4000 q. részben eredeti, részben utántermésű burgonyát szerzett be. Egy ugyanazon termelő 100 q.-nál többet és 10 q.-nál kevesebbet nem kaphat. Az árakról és a beszerzés módjáról bővebb felvilágosítást a nyitrai megyei gazdasági egyesület titkári hivatalában (Nyitra, Tóth Vilmos-utca 20 sz. I. em.) a délelőtti hivatalos órák alatt nyerhetnek az érdeklődők.

Irodalom.

Nagybőjti könyvecskék. Igaz ugyan, hogy az ájtatos lélek templom és szertartások nélkül is mindig fel tud emelkedni Teremtőjéhez, a templom, a szent mise s az ünnepi szertartások mégis egészen más hangulatba ringatják, Isten lelkéhez sokkal közelebb viszik az embert, mintha elvonulva profán helyen csak magában imádkozik. A szent mise s a szertartások minden szava, minden mozdulata nagy jelentőségű eseményekre emlékeztet; feljuttatja világrendítő, új világot teremtő történelmi mozzanatok gondolatát; jelenvaló, szomszédos, szinte érzékelhető eseményekként állítja elének az Úr Jézus életének szent és még a rá gondolás által is megszentelő részleteit. Ne fogjon tehát senki nagy ünnepek megünnepelésére azon események átgondolása nélkül, melyekre az ünnep vonatkozik. Az ünnep úgy lesz lelkünkre igazán hasznos, ha lelkünk előtt újra lejátszódnak az ünnepektől tenyék s mi bele illeszkedve azok sodrába, örvendezünk örömteljes fordulatára s együtt búsulunk szomorú változataival. Az ünnep így megülve át meg áthatja szellemünket; kilugoz lelkünk ből sok fogyatkozást s az erős felbuzdulások, nemes szándékok magvait hinti az imádságok és erénygyakorlatok által megmunkált lélekbe. Vezérkönyvecskék nélkül azonban bajos az ünnepeknek ilyen lelki épülést biztosító megünnepelése s ezért hasznos és sok hívő halálját biztosító munkát végzett a *Szent-István-Társulat*, a mikor a husvéti ünnepekre egész sor ilyen könyvecskét adott ki. Kiadásában megjelentek s a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében megrendelhetők a következő ilyen természetű munkák: *Szent keresztúti és más ájtatossági gyakorlócsok* Jézus Krisztus kinszevedéséről és haláláról. (Stációs könyv) kötve 20 fillér. *Gyónási könyvecské* katolikus gyermekek számára. Irta Dreher Tivadar, kötve 36 fillér. *Nagyheti szertartások.* Officium Hebdomadae Sanctae. A nagyheti szertartások és egyházi ájtatosságok magyar és latin szöveggel. Különböző kötetekben 3.20, 4.40, 5.20, 7 és 8 korona. *A nagyheti szertartások.* Irta dr. Valnicsek Béla. Tartalmazza az egyházi szertartásoknak és azok jelentőségének magyarázatát Virágvasárnaptól nagyszombatig és énekeket a föltámadási körmenetnek. Ára füzve 12 fillér.

A „Borromeus“ hitszónoklati folyóirat (Győr; előfiz. 8 kor.) legújabb, 4. füzeté igen bővűs és kitűnően használható anyagot szolgáltat az igehirdetőknek a nagybőjt áldásos idejére. Két nagybőjti sorozatot közöl: egyet a kinszenvedés eszközeiről és ereklyéiről, egyet meg a vegyes házasság veszedelmeiről és a családtagok kölcsönös kötelességeiről. A nagybőjti vasárnapokra, ügyesen alkalmazva a megfelelő szakaszokhoz, remek oktatóbeszédnek vannak benne a szentmise-áldozatról. Tájékoztató, a legmögébb ajánlással, itt közöljük a hatalmas füzet tartalom jegyzékét: Legdrágább kinszünk. (Oktató beszéd-sorozat a szentmise-áldozatról.) Plebánostól. 1. Bőjt I. vasárnapjára: Isteni áldozat, isteni szolgálat. 2. Bőjt II. vasárnapjára: Hálaadó áldozatunk. 3. Bőjt III. vasárnapjára: Egesztelő áldozatunk. 4. Bőjt IV. vasárnapjára: Kérdő áldozatunk. 5. Bőjt V. vasárnapjára: Részesedésünk a szentmise-áldozat gyümölcseiben. 6. Virágvasárnapra: Az áldozatos szeretet királyi útja. 7. Nagypéntekre: A kereszt-áldozat és a szentmise-áldozat. 8. Gyümölcsöltő Boldogasszony ünnepére: Isten Szentanyja. Komócsy István, pécsi kisseminariumi aligazgatótól. A keresztény család. (Nagybőjti szentbeszéd-sorozat.) Nemotól. 9. I. Krisztus és a család. 10. II. A vegyes házasság veszedelmei a házastársakra nézve. 11. III. A vegyes házasság veszedelmei a gyermekekre nézve. 12. IV. A vegyes házasság veszedelmei a társadalomra nézve. 13. V. A házastársak kölcsönös kötelességei. 14. VI. A szülők kötelességei gyermekeik iránt. 15. VII. (Nagypéntekre.) A gyermekek kötelességei szüleik iránt.

A „magyar fürdőkalauz“ 1909. II. kiadása, szokatlanul diszes kiállításban, a napokban hagyta el a sajtót. — Az ügyesen összeállított, könnyen áttekinthető, hézagpótló munka, magyar és német nyelven illusztrálva részletesen ismerteti a magyar fürdőket, gyógyhelyeket, nyaralótelepeket, sanatóriumokat, viz- és magánygyógyintézeteket, nemkülönben a hazai ásvány- és gyógyvizeket. *Erdős József* a munka szerkesztője, igazán dicséretes és sikeres munkát végzett, amidőn szakavatott tollal és nem mindennapi rutinnal vette kezébe a hazai fürdők eddig selejtes irodalmának ügyét, produkulván olyat, aminőt eddig sajnálattal kellett nélkülözniünk irodalmunk ezen ágában. A nélkülözhetetlen díszmunka szerkesztője valóban megérdemli a legteljesebb elismerést ezen hazafias vállalkozásáért, mert a munka hivatalos van arra, hogy a nagyközönség előtt helyes világításban mutassa be a magyar fürdőket és ezáltal gátat vessen a magyarságtól a külföld fürdőibe és külföldi ásványvizekért kiözönlő sok milliónak. — A díszművet, mely határozott nyeresége irodalmunknak, ajánljuk figyelmébe minden érdeklődőnek, különösen pedig azoknak az illetékes köröknek, akiknek hivatásuk pangó hazai fürdőink ügyét elősegíteni. A díszesen bekötött munka az ország valamennyi vasúti és hajófülkéiben, orvosoknál, egyletekben és nagyobb szállodákban nyer díjmentes elhelyezést. A díszmunkát bárkinek is ingyen küldi meg a *„Magyar Fürdőkalauz“* kiadóhivatala, Budapest, Eötvös-utca 36. I. 9.

Nyilt-tér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Nyilatkozat.

Arról értesültem, hogy a helyben alakuló félben levő tot nemzeti bank részvényeseket kereső vezérémberei a hívek szerzésénél az én nevémet is forgalomba hozták, hogy én a bank igazgatósági tagja volnék. Kijelentem, hogy én úgy a penzintézzettel, mint annak embereivel, valamint a penzintézzet által szolgáló óhajtott irányul semmiféle összeköttetésben nem voltam, nem vagyok s nem leszek, s amint megtudom, hogy bárki e célból nevémmel vissza él, ellene a megtorló lépéseket folyamatba teszem.

Nagytapolcsány, 1909. február hó 22-én.

Mikszád Lajos,
gyógyszerész.

Egy kitűnő karban levő Pianino eladó!

48. 1—3.

Hol?

== Megmondja a kiadóhivatal. ==

Több kiállításon ezüst éremmel és díjjal kitüntetve.

JUHARI KÁROLY TEMPLOMFESTŐ ÉS OLTÁRÉPÍTŐ NYITRA, KÁPTALAN-U. 17.

Elismert kiváló szakerő templomfestés és oltárépítészet terén, a mit a közel multban is sikerrel bevégzett számtalan és alább felsorolt munkát bizonyít.

Legújabbban a következő munkálatok fejeztettek be:

Szakolczai sz. ferencrendi templom festése és összes oltárok megújítása, a főoltárra új tabernaculum.

Szakolczai főtemplom stilszerű kijavítása és oltárok tisztítása.

Szakolczai Stübor-féle alapítványi kápolna új festése.

Czifferi templom új festése.

Nagybécizi romanizált templom új festése, (mely a környék legszebb temploma).

Vágsszklási templom új festése.

Zsolti templom új festése és az összes oltárok aranyozása.

Bélaházi templom új festése.

Gerenceséri alapítványi iskola kápolnájának új festése és egy új oltár építése.

Salgói oltár megújítása. 9. 7—12.

Geszti oltár megújítása.

Pozsonyi és zsolnai sz. ferencrendi templomok részére egy-egy új tabernaculum építése.

Különösen ajánlom a Főtiszt. Clérus n. becsült figyelmébe az én általam szerkesztett, az egyházi Liturgia szabványainak megfelelő „tabernaculumot“, a mi bármely régi forgó tartókon is jól alkalmazható.

ELADÓ!!

40. 2—8.

Egy Garret-féle 8 lóerejű
LOKOMOBIL,
egy Schuttleworth-féle 4 lóerejű
GŐZKAZÁN,
és egy Hofer-féle 4 lóerejű
CSÉPLŐGÉP.

Bővebb felvilágosítással készséggel
szolgál: Remes István, Üreghi-út II.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ

(Nyitra megye).

Oltárok, szószékek,
keresztelő-kutak,
szobrok és kereszt-
úti állomások stb.
izléses készítése.
Régi oltárok átala-
kítása és díszítése.

Vázlatokat és költ-
ségelírányzatokat
díjmentesen küldök.

Polychromikus
festészet!

Mindennemű tárgyak
minden alakban tirolli
iparjelleg szerint.

Nemetprónai templom főoltára 1907.

149. 19—52.

Mielőtt
személy-, jelző- és építési
KÖLCSÖN 90. 41-52.
íránt intézkednek.
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyayutca 7.
Telefon: Interurban
46-31.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrutat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyancsak tyukszemvágást jutányos áron. 92. 37-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

**Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző-
eladási hirdetemény.**

A nagyméltóságú Földmivvelésügyi Miniszterium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticóla és Vitis-Solonis

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csemege fajú

gyökeres fás és zöldoltványok úgyszintén **hazai sima és gyökeres vesszők** kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra. 141. 20-26.

**Badacsonyvidéki Szőlő-
telep kezelősége**

Tapolca (a Balaton mellett).

TÁNCISKOLA! Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy a **Schiller-féle kerthelyiségben**
ÚJ TÁNCTANFOLYAMOT NYITOK,

a melynek folyamán a nagyérdemű közönség belém helyezett bizalmának megfelelően igyekezni fogok és a szokásos táncokon kívül a nagy népszerűsége szert tett **BOSTONT** a saját — könnyen felfogható — módszerem szerint fogom tanítani. Ezek után kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, hogy tánciskolámba minél számosabban beiratkozzon és azt szorgalmasan látogatni sziveskedjenek. **Beiratások:** minden nap 1-től d. u. 4 óráig és a táncórák alatt eszközölhetők. Gyermekeket 8-ik évtől kezdve fogadok fel. A zenét ifj. Neumann Samu szolgáltatja. **Tanításokat kívánatra lakásokon is készséggel teljesítek.**

Kitünő tisztelettel

CSIERNY LAJOS,
okl. tánc- és illemtanító.

41. 2-2.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 9-52.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címédkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 42-52.

Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánltatnak. Miután mi gépünket soh’sem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.